Inventering av groddjur i våtmarker vid Vegestorp och Rollsbo våren 2025

Bakgrund

På uppdrag av Ytterbygg AB har Naturcentrum AB genomfört en inventering av groddjur vid Rollsbo och Vegestorp under våren 2025. Inventeringens syfte är att följa upp en tidigare inventering från 2020 (Bohman, 2020) som del i ett kontrollprogram för de anlagda våtmarkerna i området.

Inventeringsområde och metodik

Fördjupad inventering av groddjur har genomförts i två områden i Kungälv. Dessa områden vissa i figur 1 och 2 nedan. I rapporten från 2020 års inventering beskrev i stället fyra områden. Ändringen i antal inventeringsområden beror på två saker. Dels att ett av delområdena 2020, benämnt område 1, visade sig inte vara någon våtmark och därför inte inventerades varken då eller nu 2025. Dels av att vid inventeringen 2020 var våtmarken i Rollsbo delvis under anläggning och ytan där delades då i två, ett område med befintlig våtmark och ett som planerades för ny våtmark. I årets inventering betraktas hela våtmarken i Rollsbo, inklusive de nyanlagda delarna, som ett delområde då anläggningen nu är färdig.

Årets droddjursinventering genomfördes vid tre tillfällen mellan mars och april 2025 (tabell 1). Inventeringen utfördes av Petter Bohman (projektledning och inventering) och Erik Börjesson (rapport och inventering), med assistans i fält av Emily Macgregor och Ellinor Delin, samtliga naturvårdsbiologer på Naturcentrum AB. Vid första tillfället, den 25 mars, genomströvades alla inventeringsområdena med syftet att undersöka vilka områden som hade förutsättningar att idag hysa reproduktion av groddjur. De båda områdena besöktes både i dagsljus (kl. 17–20) och efter mörkrets inbrott (kl. 21–01) vid vardera inventeringstillfället med undantag för det sista då endast salamandrar väntas vara aktiva och besöket genomfördes efter mörkrets inbrott (21:30-00:30). Under de ljusa timmarna eftersöktes i första hand grodrom och på natten, då groddjursleken normalt är som intensivast, lyssnade och letade inventeraren efter spelande djur.

Vanliga stövlar användes vid inventeringen. Dessa möjliggjorde eftersök av djur och rom ute i vattensamlingar med ett djup av maximalt 40 cm. Djupare vatten har endast kunnat undersökas från visst avstånd, detta gäller främst de mittersta delarna av de större vattenspeglarna i Rollsbo våtmark och de delar av Vegestorp som utgörs av gungfly. Alla strandszoner har genomsökts noga.

Vid besöken under de mörka timmarna användes en stark pannlampa för att kunna se groddjuren och dess rom.

Alla observationer av vuxna groddjur och rom koordinatsattes med hjälp av en handhållen GPS (Ipad) och noterades med art och antal.

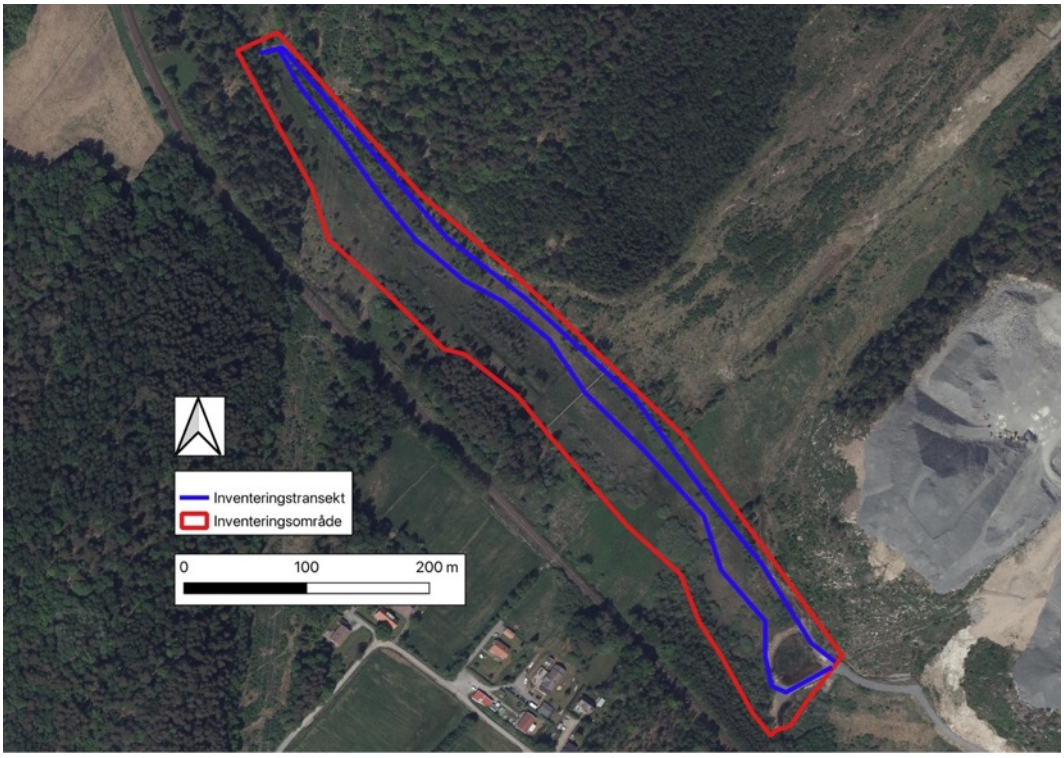

Figur 1. Karta över inventerat område samt inventeringstransekt vid Vegestorp, delområde 1.

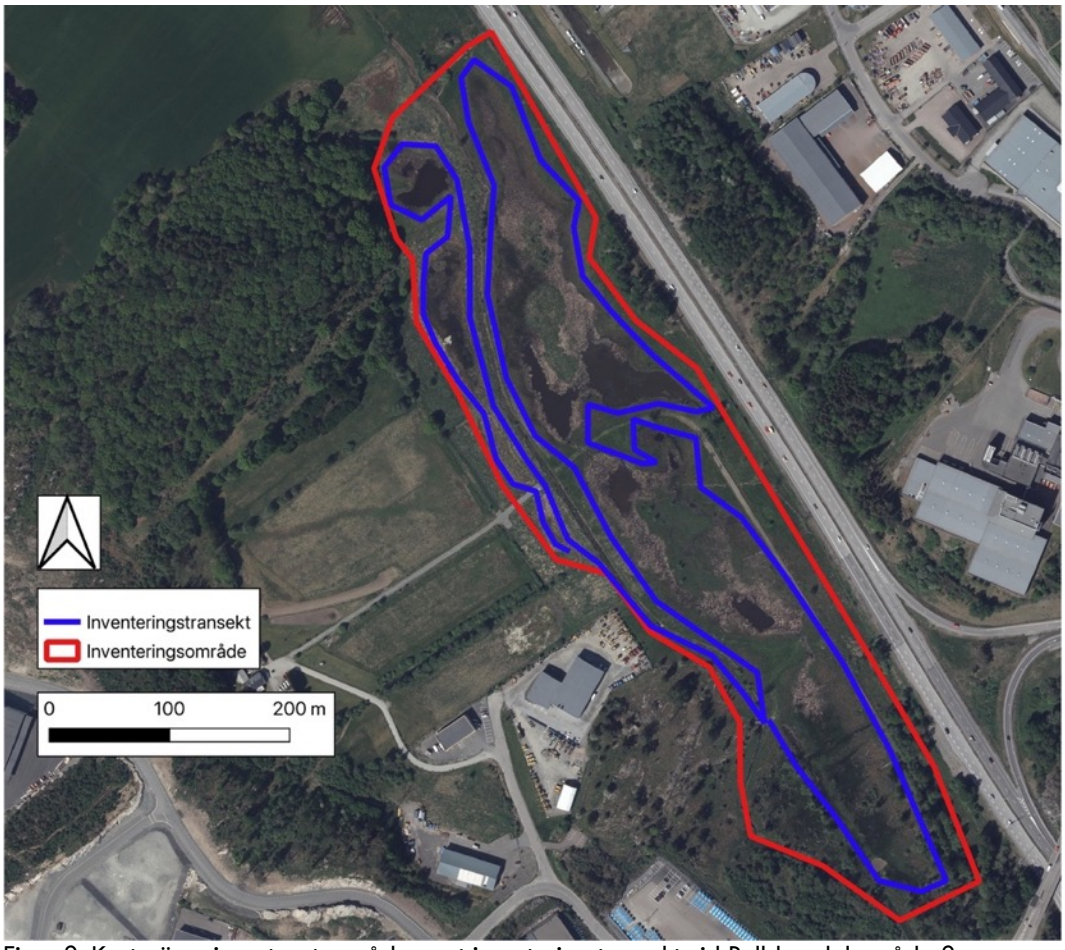

Figur 2. Karta över inventerat område samt inventeringstransekt vid Rollsbo, delområde 2.

Tabell 1. Datum och tid för de olika inventeringstillfällena, vid samtliga besök rådde gynnsam väderlek, det vill säga plusgrader och uppehållsväder alternativt lätt regn och ingen till svag vind.

Datum	Tid
2025-03-25	17:00-01:00
2025-04-07	17:00-00:00
2025-04-28	21:30-00:30

Vid varje inventeringstillfälle, både i dagsljus och på natten, gick inventeraren en bestämd slinga i varje område. Anledningen till detta är att inventeringen ska kunna upprepas på ett likartat sätt och därmed göra resultatet uppföljningsbart. Vid den första inventeringen 2020 lades transekter vilka tänktes bli underlag för kommande inventeringar. Under de fem år som gått fram till årets inventering har dock båda områdena förändrats och vattenytor tillkommit. Därför skiljer sig transekterna något från de som gjordes 2020, men ambitionen har varit att hålla sig så nära 2020 års transekter som möjligt. Inventeringsslingorna visas i figur 1 och 2.

Resultat

Groddjur påträffades i båda delområdena, Rollsbo våtmark (område 2) och i den större naturliga våtmarken vid Vegestorp (område 1). Nedan redovisas inventeringsresultaten för respektive inventeringsområde, både i text och i tabellform, fyndkartor och artbilder finns som bilagor.

Figur 3. Vattensamling mellan videsnår och gungfly i Vegestorp 7 april 2025.

Område 1. Naturlig och anlagd våtmark vid Vegestorp

Våtmarken sydväst om Vegestorp, delområde 1, är långsträckt och domineras av en öppen starrmad med partier av videbuskage och ett öppet dike som löper längsmed våtmarkens mitt. Fläckvis finns utvecklade gungflyn. Öppna vattensamlingar förekommer i det längsgående diket, i anslutning till videbuskagen och som små öppna vattenspeglar i starrmaden. Sedan 2020 har även en större och en mindre damm anlagts direkt söder om den naturliga våtmarken.

Området hyser en mycket stor population av **vanlig groda** precis som 2020. Men nu förekommer även **åkergroda** med en lekande population till skillnad mot 2020 då endast en enstaka individ påträffades. Spelande åkergrodor observerades i de anlagda dammarna. **Vanlig padda** förekommer ytterst sparsamt, endast enstaka individer observerades samt sporadiskt spel. **Mindre vattensalamander** har setts med ungefär en handfull individer per besök, totalt 21 individer. Observationer gjordes både i de anlagda dammarna och i den naturliga våtmarken. Under årets inventering påträffades **större vattensalamander** med tre hannar av i den större av de anlagda dammarna i söder den 28 april. Detta var det första fyndet av arten under uppföljningen, under 2020 års inventering hittades den inte i någon av våtmarkerna.

En tydlig skillnad mot inventeringstillfället 2020 var att det nu förekommer gott om fisken småspigg i våtmarken vid Vegestorp. I så gott som alla vattensamlingar och i det längsgående diket observerades dessa små fiskar. Det är oklart hur förekomsten av småspigg kan komma att påverkan groddjurspopulationerna.

Figur 4. Rollsbo våtmark 25 mars 2025.

Område 2. Rollsbo våtmark

Den anlagda våtmarken vid Rollsbo har en mosaik av stora öppna vattenytor, korta strömsatta partier, ett större dike eller kanaliserad bäck samt ett flertal mindre dammar. Stränderna är både med kort betad gräsvegetation och mer vegetationsrika med rikligt av övervattensväxter som till exempel bredkaveldun, vass, svalting och svärdslilja. Tre mindre dammar har tillkommit utmed våtmarkens västra sida jämfört med vid inventeringen 2020, i övrigt förefaller våtmarken att vara sig lik jämfört med då.

Här finns precis som i Vegestorp en mycket stor population av **vanlig groda** precis som 2020, med fynd över en stor del av inventeringsområdet men med en koncentration i nordväst, bl.a. i diket/bäcken samt i en av de nya dammarna. Rom av **åkergroda** påträffades nu med över hundra romklumpar, främst i norra delen och i den nyanlagda delarna väster om diket (figur i Bilaga – Fyndkartor). Under 2020 observerades endast några få individer. **Vanlig padda** förekommer, precis som i Vegestorp ytterst sparsamt, endast enstaka individer observerades, sporadiskt spel samt ett fynd av romsträngar. **Mindre vattensalamander** har endast påträffats med enstaka spridda individer. Inga fynd gjordes här av större vattensalamander, precis som 2020 eftersöktes arten noga och miljöerna bedöms alltjämt lämpliga. En ytterst påtaglig närvaro av fisk i så gott som samtliga vattensamlingar kunde observeras vid samtliga besök. I många av dammarna var beståndet av små- och storspigg enormt individrikt med tusentals individer. Även ål samt enstaka oidentifierade större fiskar observerades. Närvaron av fisk har en dokumenterat negativ effekt på groddjurspopulationer.

Tabell 2. Sammanställning av fynd utifrån art och inventeringsområde.

Art	Rollsbo våtmark (område 2)	Våtmark Vegestorp (område 1)
Vanlig groda	Förekommer mycket rikligt. Totalt noterades omkring **200 vuxna grodor** och knappt **600-700 romklumpar**. Flest fynd utmed våtmarkens östra kant och i diket väster om våtmarken, men även lek längs den östra kanten och enstaka vandrande exemplar längs markvägen nära E6.	Förekommer mycket rikligt. Totalt noterades omkring **200-300 romklumpar** och **omkring 100 vuxna individer** i och kring de båda dammarna längst i söder. Intensivt spel vid både besök 1 och 2.
Åkergroda	Lek har förekommit på flera platser, både i en ny damm i västra kanten med omkring 100 romklumpar samt spridda klumpar i den större våtmarken, främst i den norra delen. **Totalt 100-150 romklumpar i Rollsbo.**	Intensivt spel av omkring **5-10 hanar** i den större dammen längst i söder noterades vid två tillfällen.
Vanlig padda	Endast enstaka individer spridda runtom i våtmarken **totalt 10 till 20** individer. **Romsträngar påträffade i en nyanlagd damm i västra kanten.**	Svagt **spel från få individer** i dammarna längst i söder. **Ett exemplar** påträffat i norra delen av våtmarken.
Mindre vattensalamander	Sparsamt förekommande. Enstaka individer spridda i våtmarken, totalt sågs **under tio individer**.	Sparsamt förekommande. Totalt **21 individer** i dammen längst i söder samt i diket på andra sidan vägen gentemot dammen.
Större vattensalamander	Inga fynd, trots till synes lämpliga miljöer.	**Tre hanar** påträffade i den större dammen längst i söder den 28 april.

Diskussion

Båda områdena förefaller ha blivit än mer etablerade jämfört med förra inventeringen och totalt förefaller groddjursförekomsterna i de båda våtmarkerna vara stabil eller ökande jämfört med inventeringen 2020, både vad gäller artantal samt individtäthet. De tydligaste förändringarna är att större vattensalamander nu påträffats överhuvudtaget och att åkergroda ökat i båda våtmarkerna, liksom att vanlig padda inte påträffats i samma utsträckning som vid 2020 års inventering.

Att större vattensalamander nu påträffats kan vara resultatet av att för arten gynnsamma dammar nu finns i Vegestorp, vilket saknades 2020. Dammarna söder om våtmarken är till skillnad mot de i Rollsbo vad vi kan se fria från större fiskarter. Detta är positivt för samtliga groddjur inklusive större vattensalamander. En alternativ förklaring skulle kunna vara att individantalet av större vattensalamander tidigare var så lågt i Vegestorp och att förekomsten undgick upptäckt 2020.

Orsaken till ökningen av åkergroda kan man bara spekulera kring, men en trolig förklaring är att våtmarkerna nu har funnits en längre tid och att populationen har hunnit öka i antal individer på båda platserna. Möjligen kan tillkomsten av dammarna i södra delen av Vegestorp bidra till att gynna arten där då alla individer i Vegestorp hittades i dessa.

Om minskningen av fynd av vanlig padda är en faktisk minskning av arten är svårt att säga. Den tydligaste negativa miljöfaktorn som påträffades och som möjligen ökat jämfört med 2020 är förekomsten av fisk och då främst spigg. Vanlig padda är dock den art av de förekommande som har minst negativ påverkan från fisk, så det är tveksamt att förklaringen ligger i förekomsten av fisk. En alternativ förklaring till de få fynden skulle vara att inventeringstillfällena har missat den mest intensiva paddleken i området och att romen när den väl är lagd kan vara svår att upptäcka. Romen läggs nämligen i smala strängar över botten och undervattensvegetation och är svår att se i mörkret, den rom som upptäcktes i Rollsbo låg uppe på grodrom och blev då lättare att se.

Bilaga 1. Fyndkartor

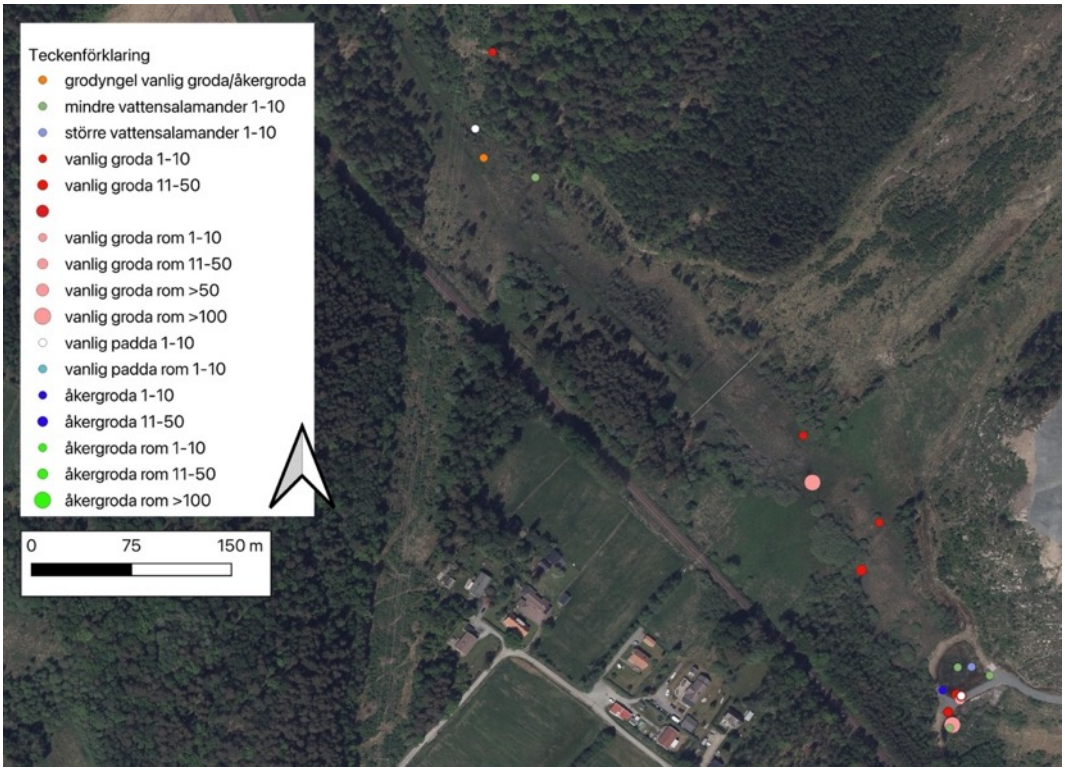

Fynd av groddjur vid Vegestorp (område 1).

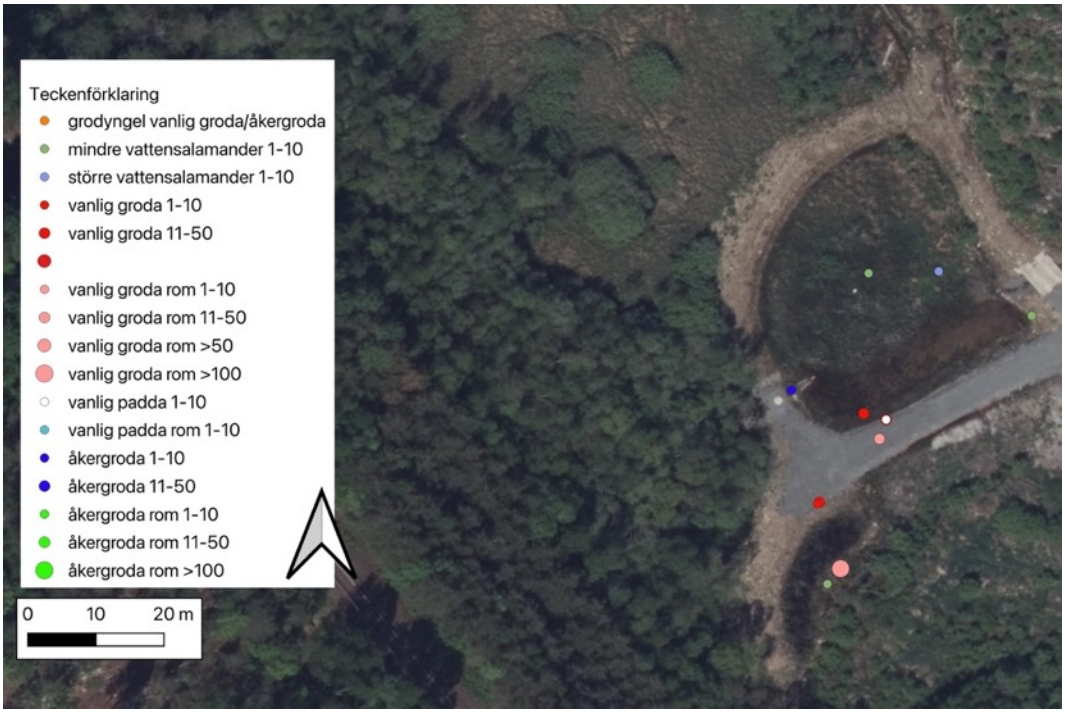

Fynd av groddjur vid dammarna i söder vid Vegestorp, del av delområde 1.

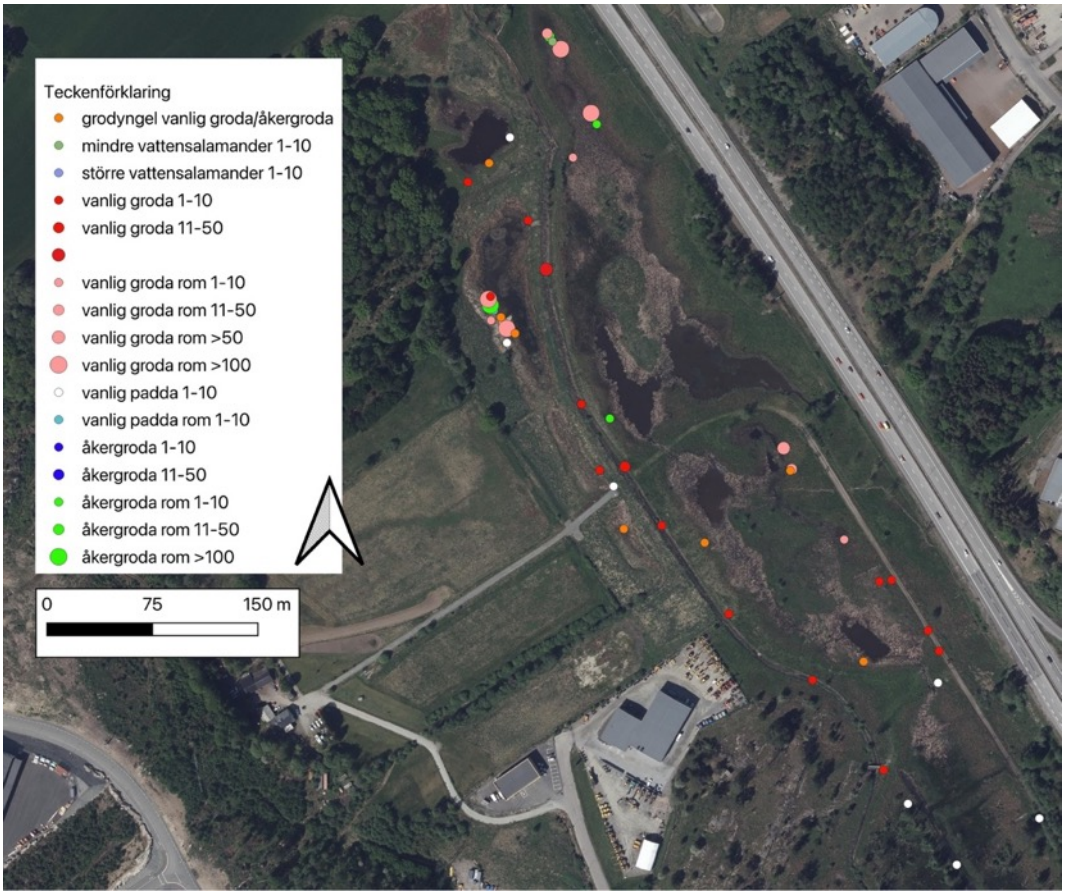

Fynd av groddjur vid Rollsbo våtmark, delområde 2.

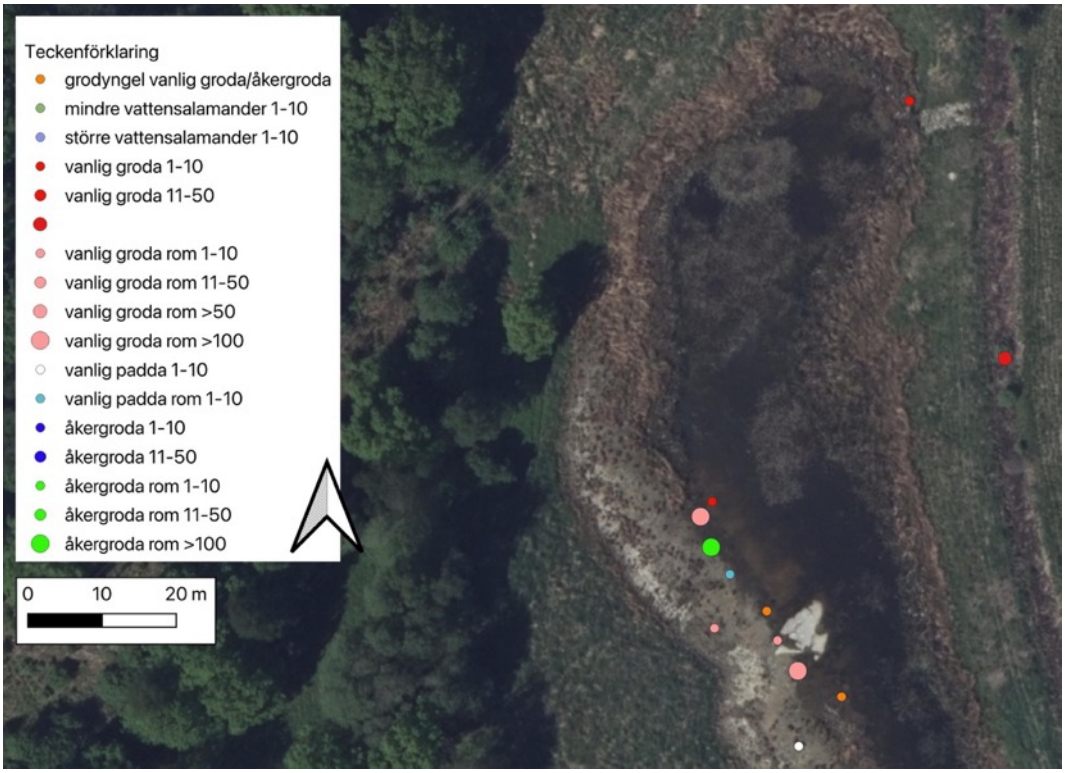

Fynd av groddjur vid damm i väster vid Rollsbo våtmark, del av delområde 2.

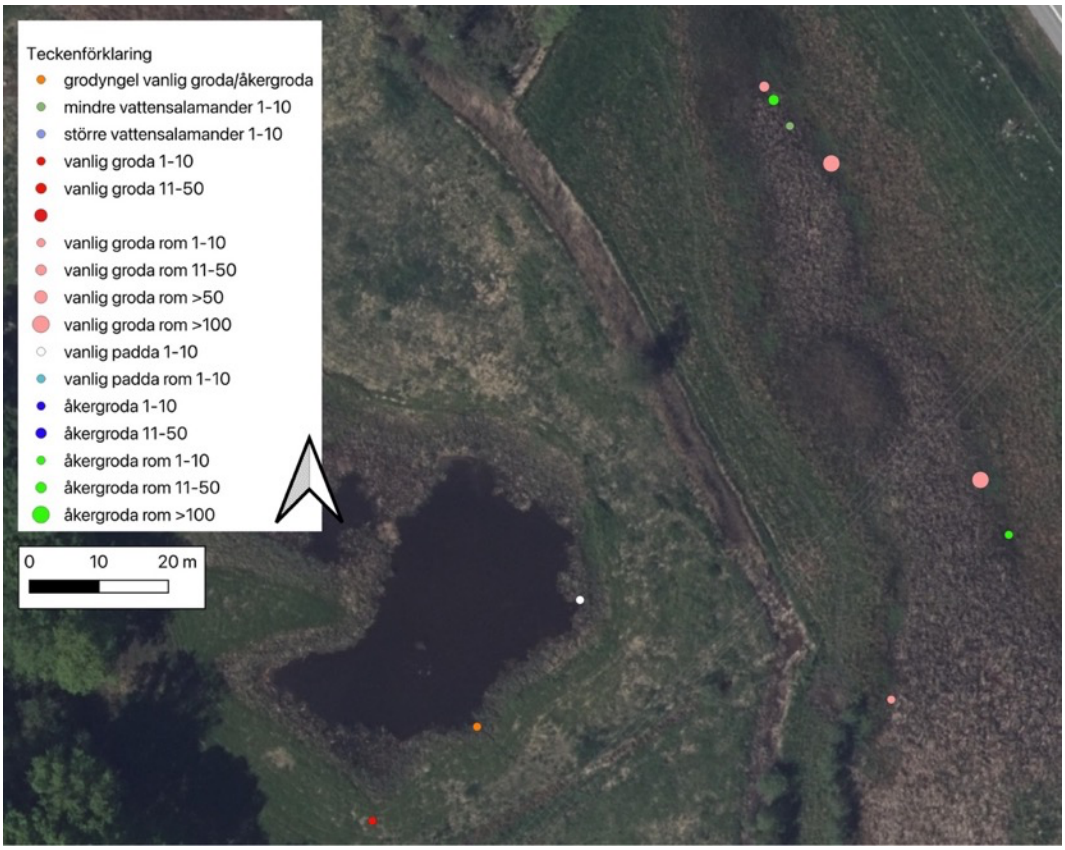

Fynd av groddjur i norra delen av Rollsbo våtmark, del av delområde 2.

Bilaga 2. Artbilder

Vanlig groda i hjulspår öster om Rollsbo våtmark 25 mars 2025.

Stor förekomst av romklumpar av vanlig groda i Rollsbo våtmark 7 april 2025.

Vanlig padda i Vegestorp 25 mars 2025.

Mindre vattensalamander i Rollsbo våtmark 28 april 2025.

Rom av åkergroda, vilken sjunker på ett karakteristiskt sätt, Rollsbo 7 april.

Naturcentrum AB
Västanvindsgatan 8
444 30 Stenungsund

Petter Bohman
petter.bohman@naturcentrum.se
www.naturcentrum.se

Tel: 010-220 12 00
Mobil: 010-220 12 11